

SANDEFJORD
KOMMUNE

I BARNEHAGEN SAMMEN

Informasjon til foreldre med barn i barnehage i
Sandefjord

LITAUISK

Denne brosjyren er utarbeidet i Sandefjord kommune gjennom prosjektet «I BARNEHAGEN SAMMEN». Prosjektet er finansiert av Utdanningsdirektoratet og har som mål å øke andelen minoritetsspråklige barn som går i barnehage.

Takk til prosjektgruppa for gode diskusjoner om hvilke temaer som burde være med.

Tusen takk til styrerne i Elverhøy barnehage, Barnas Have (sentrum), Prestekragen / Krokusen barnehage og Bugården / Kapteinløkka barnehage for grundig gjennomlesning og gode innspill.

Sandefjord, august 2020

Tove C. Kittelsen (prosjektleder)

DARŽELYJE KARTU

Informacija tėvams, kurių vaikai lanko darželį Sandefjorde

Ši informacija yra tiems, kieno vaikai lanko komunalinį arba privatų darželį. Čia mes aprašėme darželio sistemą, vertybes, organizavimą ir ugdymo turinį. Be to, šiek tiek parašėme apie kasdienes rutinas ir kas vyks darželyje per metus. Taip pat norime pranešti kokį svarbų visuomeninį vaidmenį turi darželis, ir paruošdamas vaikus mokyklai ir būdamas puikia vieta, kurioje kiekvienas yra priimamas. Beje, mes pabrėžėme ryšių tarp darželio ir namų svarbą.

Šiais laikais apie 92 procentai visų vaikų Norvegijoje lanko darželį. Daugelyje kitų šalių iš viso nėra įprasta eiti į darželį. Beje, darželiai įvairiuose šalyse gali būti gana skirtingi keliose sferose. Ir tai kas yra laikoma gera globa ir auklėjimu gali būti sąlygojama kultūros. Ir visiomenės lūkesčiai tėvams ir vaikams skiriasi skirtingose šalyse.

Ši brošiūra yra sudaryta ypatingai turint galvoje tėvus, priklausančius kalbininiams mažumoms¹ ir apibūdina tai, kas yra charakteringa Norvegijos darželiams bendrai ir darželiams Sandefjorde. Mes norėtume paaiškinti ko yra tikimasi ir padėti sustiprinti bendradarbiavimą tarp tėvų ir darželio.

1. DARŽELIO SISTEMA IR VERTYBĖS

Vaikų darželio įstatymas (žiūrėkite 1 nuorodą dokumento gale) buvo priimtas Norvegijos parlamento Storting og reglamentuoja visų Norvegijos darželių ugdymo turinį ir užduotis. Ir komunaliniams ir privatiems darželiams galioja tie patys įstatymai. Vaikų darželio įstatymo 1 straipsnis apibrėžia darželio pagrindinę užduotį:

«Darželis, bendradarbiaudamas su namais, rūpinasi vaiko poreikiais priežiūrai ir žaidimui, skatina mokymąsį ir deda pagrindą visapusiškam vystymuisi».

Nacionalinis vaikų darželių standartinis planas (2 nuoroda) konkrečiau apibūdina darželio ugdymo turinį ir užduotis. Čia yra parašyta, kad darželio užduotis yra diegti šias vertybes: demokratija, įvairovė ir tarpusavio pagarba, lygybė, tvirtas vystymasis, gyvenimo meistriškumas ir sveikata.

Standartinis planas apibūdina ir mokymosi sferas, kurios yra įtraukiamos į užsiėmimus ir planus:

- Bendravimas, kalba ir tekstas
- Kūnas, judėjimas, maistas ir sveikata
- Menas, kultūra ir kūrybingumas
- Gamta, aplinka ir technologijos
- Skaičiai, erdvė ir forma
- Etika, religija ir filosofija
- Artimoji aplinka ir visuomenė

¹ "Kalbinės mažumos" tai asmenys, kurie yra kitokios kalbinės kilmės, negu norvegų, samių, švedų, danų ar anglų.

Darželiai turi savo įstatus, kurie apibrėžia priėmimo į darželį taisykles, mokėjimą ir tėvų galimybes prisidėti prie sprendimų priėmimo. Įstatai yra kontraktas tarp darželio ir tėvų, todėl svarbu juos perskaityti ir suprasti.

Darželiai kasmet sudaro metų planą, kuris yra svarbiausias pedagoginis dokumentas. Metų planas yra darželių darbo įrankis, kuris suteikia tėvams informaciją apie tai kas vyks darželyje per metus. Be to, kai kurie darželiai turi periodų planus ir projektus.

2. DARŽELIO VISUOMENINIS VAIDMUO

Nėra privaloma lankyti darželį, bet mes vis dėlto žiūrime į tai kaip į pirmą išsilavinimo pakopą. Apytiksliai 92% visų vaikų Norvegijoje lanko darželį trumpesnį arba ilgesnį laiką. Vaikų, priklausančių kalbinėms mažumoms, skaičius yra šiek tiek mažesnis, apie 82 procentai, bet kiekvienais metais jis kyla. Moksliniai tyrimai rodo, kad vaikai, priklausantys kalbinėms mažumoms, kurie lankė darželį, geriau prisitaiko prie mokyklos sistemos, negu tie, kurie neturėjo patirties, įgytos darželyje.

Vaikams, kurių gimtoji kalba nėra norvegų, gali būti ypatingai svarbu palankyti darželį kelis metus. Tokiu būdu vaikas gaus galimybę gerai išmokti norvegų kalbą iki mokyklos, ir tuo pačiu mokysis gimtosios kalbos namuose. Vaikai sugeba mokytis kelių kalbų tuo pačiu metu. Tai yra įprasta beveik visame pasaulyje. Svarbu, kad tėvai kalbėtų su vaiku gimtąja kalba, bet ir namai ir darželis turėtų palaikyti vaiko kelių kalbų vystymąsi. Darželiai labai kompetetingai moka skatinti vaikų kalbos vystymąsi. Jie turi palaikyti tai, kad vaikai vartoja savo gimtąją kalbą, bet tuo pačiu aktyviai kelti vaikų norvegų kalbos kompetenciją.

Darželiai deda gerus pamatus visų vaikų tolimesniam mokymuisi mokykloje. Norvegijos visuomenėje yra labai svarbu įsigyti išsilavinimą ir daugelis darbų dažnai kelia reikalavimą, kad būtų baigta 10 metų pagrindinės mokyklos. Tikslas yra suteikti visiems galimybę įgyti ne mažiau kaip užbaigtą vidurinę išsilavinimą.

Darželiai yra arenos vaikų saugiam žaidimui, vystymuisi ir tyrinėjimui. Vaikų bendra patirtis, iššūkiai ir išgyvenimai padeda užsimegztį draugystei ir bendravimo ratui, kurie dažniausiai tampa svarbūs ateityje. Ir tėvai išplėčia bendravimo ratą per darželį.

Darželiai yra kaip mažytė visuomenė, kurioje įvairūs vaikai, tėvai ir darbuotojai susitinka ir kurioje į įvairovę žiūrima kaip į resursą. Privatūs ir komunaliniai darželiai Sandefjorde sudarė bendrą „Standartą lygiavertėm ir pritaikytom paslaugom, teikiamom darželio“ (3 nuoroda). Jis apibrėžia kaip visi vaikai ir tėvai turi būti priimti ir dalyvauti darželio bendruomenėje, pagal savo gebėjimus, poreikius ir galimybę paveikti bendruomenę.

Visi darželiai Norvegijoje turi, kaip buvo paminėta, bendrą vertybių pagrindą, apibrėžtą Standartiniame plane. Darželiai turi sudaryti sąlygas tam, kad vaikai susiglaustų aplink demokratinės vertybes ir normas, kuriomis remiasi mūsų šiuolaikinė visuomenė. Darželiai turi skatinti įvairovę ir tarpusavio pagarbą, rodydami, kad yra daugelis mąstymo ir gyvenimo būdų. Darželiai turi skatinti ir lygybę ir lygiavertę, nepriklausomą nuo lyties, funkcionavimo, lytinės orientacijos, etniškumo, socialinio statuso, kalbos ir religijos. Be to, jie turi svarbią užduotį, susijusią su tvirtu vystymuisi: darželis turi prisidėti prie to, kad vaikai išmoktų rūpintis gamta savo ir ateinančių kartų labui. Gyvenimo meistriškumas ir sveikata irgi turi įeiti į darželio pagrindines vertybes. Tai reiškia, kad vaikai turi jaustis gerai darželio aplinkoje, jausti gyvenimo džiaugsmą, įvaldyti įgudžius, ir jausti savivertę. Darželis turi būti saugia vieta ir turi raginti bendrumą ir draugystę ir užkirsti kelią patyčioms.

3. LANKYMO PRADŽIA IR PRIPRATINIMAS PRIE DARŽELIO

Darželiams Sandefjorde yra labai svarbu, kad vaikų lankymosi darželyje pradžia būtų gera ir kad užsimegztų saugūs ryšiai su kitais vaikais ir suaugusiais. Yra išleista brošiūra apie lankymosi pradžia ir pripratimo prie darželio, išversta į kelias kalbas (4 priedas). Čia yra parašyta:

„Visi vaikai ir globėjai² turi gauti išsamią informaciją apie darželį ir šeimai yra skiriamas kontaktinis asmuo, kuris stebi tam tikrą vaiką. Kiekvienas vaikas turi būti matomas ir išgirstas, o darželio ugdymo turinys turi būti pritaikytas pagal jo poreikius“.

Daugelis darželių kviečia apsilankyti jame prieš lankymo pradžia, kad susipažinti ir gauti informaciją. Kai jūsų vaikas pradės lankyti darželį, jus pakvies į pokalbį. Darželis norės sužinoti ką vaikas moka, apie jo raidą ir poreikius, kad geriausiu būdu pasirūpinti vaiku darželyje.

Pradžioje tėvams reikės būti darželyje kartu su vaiku. Kiek laiko prireiks tam, kad vaikas apsiprastų, yra individualu. Vieniems reikia trijų dienų, kitiems trijų savaitių. Jūs galite skirti tam tiek laiko kiek yra būtina, kad jaustumėtės saugiai.

4. DIENA DARŽELYJE

Pradėjus lankyti, jums bus suteikta informacija apie dienos ritmą ir nusistovėjusią tvarką darželyje. Didžioji dauguma darželių dirba nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 07.00 iki 16.30, bet pasitikrinkite tame darželyje, kurį lanko vaikas. Tėvai patys nusprendžia kelintą valandą atvesti vaiką į darželį ryte, bet būtų gerai, kad vaikas turėtų žinomą dienos ritmą ir kad jis nepraleistų užsiėmimų, kurie vyksta su kitais vaikais. Dažniausiai darželiai nori, kad vaikai ateitų ne vėliau kaip 09.30. Atvedasdami ir pasiimdami iš darželio, kreipkitės į vieną iš darbuotojų. Jeigu vaikas kurią nors dieną lieka namuose, reikia apie tai pranešti darželiui ir lygiai taip pat reikia pranešti, jeigu vaiką pasiims kiti asmenys negu tie, kurie jį paprastai pasiima iš darželio.

Sergantys vaikai neturėtų eiti į darželį. Vėmimo arba viduriavimo atveju, vaikas turi likti namuose ne mažiau kaip 48 valandas po paskutinio provėžio. Vaikai neturėtų eiti į darželį, jeigu jie karščiuoja arba jeigu jiems reikalingas paracetamolis. Taip pat negalima leisti į darželį vaiką, kuris yra varginamas stipraus kosulio arba kitų kvėpavimo takų simptomų. Egzistuoja nacionalinės gairės, nustatančios kokiais atvejais vaikas turi likti namuose (5 nuoroda). Teiraukitės darželio, norėdami gauti daugiau informacijos. Jeigu vaikas susirgs būdamas darželyje, su jumis bus susisiekiama ir vaiką turėsite pasiimti iš darželio iš karto.

Paprastai yra mokama už maistą (maistpinigiai). Kainos gali skirtis įvairiose darželiuose, priklausomai nuo to koks maistas yra siūlomas. Dažniausiai vaikai atsineša maistą su savimi iš namų. Darželiai sutelkia dėmesį į tai, kad maistas būtų sveikas, kad būtų daug vaisių ir daržovių ir mažai cukraus. Jie atsižvelgia, jeigu vaikas yra alergiškas arba turi individualius poreikius maistui, ir svarbu, kad jūs informuotumėte apie tai darželio lankymo pradžioje.

Dienos bėgyje vyksta daug užsiėmimų darželyje, ir mažuose ir didesnėse grupėse, lauke ir viduje. Yra įprasta, kad vaikai daug laiko praleidžia lauke, ištisus metus. Grynas oras ir užsiėmimai lauke turi didelę vertę, nepriklausomai nuo oro ir temperatūros, todėl tai, kad vaikai išsipurvina, yra žaidimų lauke neatsiejama dalis. Tikriausiai tai ypatingai būdinga norvegiškiems darželiams, todėl vaikams reikia drabužių, kurie tinka tokiems užsiėmimams (6 nuoroda). Darželis suteikia informaciją lankymo pradžioje apie tai kokių drabužių ir daiktų reikės vaikui. Yra

² „Globėjai“ reiškia vaiko tėvai arba kiti asmenys, globojantys vaiką.

labai įprasta, kad vaikai paveldi drabužius, kuriuos nešiojo broliai, seserys arba draugai arba kad yra perkami padėvėti drabužiai.

Esant viduje, irgi vyksta daug labai įdomių užsiėmimų, pavyzdžiui piešimas ir kiti kūrybiniai užsiėmimai, skaitymas garsiai, muzikos užsiėmimai ir įvairūs stalo žaidimai. Yra skiriama daug laiko žaidimams darželyje. Žaidimui gali vadovauti suaugęs asmuo, arba vaikai patys suorganizuoja savo žaidimą su suaugusiųjų palaikymu, jeigu tai yra būtina. Vaikų teisė žaisti yra apibrėžta JT vaiko teisių konvencijoje (7 nuoroda). Mokymasis per žaidimą yra svarbus principas Norvegijos darželiuose. Per žaidimą, ir lauke ir viduje, vaikai ugdomi kalbinę kompetenciją. Be to, žaidimas suteikia vaikams žinias apie gamtą ir aplinką, technologiją, kiekį, apimtį, formas ir kita. Beje, vaikai ugdomi socialinę kompetenciją darželyje. Pavyzdžiui, jie mokosi rūpintis kitais, dalintis, klausytis kitų ir surasti savo vietą grupėje.

Vaikai, kurie miegos darželyje, kaip taisyklė miegos vežimėlyje lauke. Mes manome, kad vaikams yra gerai nuo gryno oro ir lauke jie miega dar geriau. Darželiai turi šiam tikslui pritaikytus plotus savo teritorijoje su stogu ir kartais sienomis. Pagal nustatytą tvarką vaikai yra prižiūrimi kol jie miega. Vaikai turi turėti vežimėlį, antklodę ir kitus reikmenis, reikalingus miegojimui lauke. Tėvai turi patys juos reguliariai skalbti. Jeigu norima, kad vaikas miegotų viduje, reikia dėl to tartis su darželiu.

5. DARŽELYJE IŠTISUS METUS

Užsiėmimai darželyje stipriai įtakojami metų laikų ir kalendoriaus. Žiemą tai gali būti žaidimai lauke su sniegu arba balose, pavasarį mes stebime tai kas auga, o vasarą galbūt maudomės. Be to, laikas nuo laiko darželis nueina į parką, sodybą, muziejų ir kitas vietas. Per visus šiuos užsiėmimus darželis dirba su vaikas įvairiais būdais, mokydamas juos įvairių dalykų, kurie yra apibrėžti standartiniame plane.

Darželis ruošia ir rengia įvairias šventes ir iškilmes, įprastas Norvegijoje, tokias kaip Vėlykas, gegužės 17-ą ir Kalėdas. Taip pat yra įprasta švęsti samių nacionalinę dieną vasario 6-ą d. ir Šv. Liucijos dieną gruodžio 13-ą d. Dar yra švenčiamos kelios tarptautinės šventės ir įsimintinos dienos, tokios kaip karnavalai, Jungtinių Tautų diena ir gimtosios kalbos diena.

Standartiniame plane yra sakoma: „Personalas turi mokyti vaikus įsimintinių dienų, švenčių ir tradicijų, paveldėtų iš krikščioniškos kultūros ir kitų pasaulėžiūrų, kurios yra atstovaujamos darželyje, ir švęsti jas“. Pavyzdžiui, daugelyje darželių yra švenčiama induistų Diwali šventė, kurdų Newroz, ir islamo šventė Id Al Fitr. Tai nereiškia, kad darželis mokina tikybos, tai reiškia, kad yra švenčiamos ir krikščioniškos ir kitos šventės. Turi būti pripažintas vaikų identitetas ir jie turi jaustis priimtais. Tuo pačiu darželis turi dėti pastangas, mokydamas vaikus tolerancijos ir pagarbos vieni kitiems.

Darželyje švenčiami ir vaikų gimtadieniai, su, pavyzdžiui, daina, karūną ir balionais. Kreipkitės į darželį šiuo klausimu.

6. DARŽELIO PERSONALAS

Visi darželiai turi vedėją (vadovą), darželio mokytojus, specialistus ir asistentus. Darželiai yra padalinti į grupes arba bazes, vieni jų su mažais vaikais (0-3 metų), o kiti su vyresniais vaikais (3-5 metų). Įstatyto yra nustatyta koks turi būti mažiausias personalo komplektavimas. Grupėse su mažais vaikais turi būti ne mažiau kaip vienas pedagoginis vadovas per 7 vaikus. Beje, turi būti ne mažiau kaip 1 darbuotojas per 3 vaikus. Grupėse su vyresniais vaikais turi būti ne

mažiau kaip vienas pedagoginis vadovas per 14 vaikų ir ne mažiau kaip 1 darbuotojas per 6 vaikus.

Darželių personalas yra kompetetingas ir išsilavinęs, gerai išmanantis vaikų poreikius ir raidą, kaip fizinę taip ir mentalinę, kalbinę ir socialinę. Gerai būtų pasinaudoti darželio darbuotojais kaip informacijos šaltiniais ir konsultantais vaikų ankstyvame amžiuje, kai yra tam poreikis.

Visi darželio darbuotojai laikosi konfidencialumo pareigos. Tai reiškia, kad informacija apie tėvus ir vaikus lieka neprieinama pašaliniams asmenims. Be to, prieš pradėdami dirbti, darbuotojai privalo pateikti patvirtintą pažymą, išduotą policijos.

7. BENDRADARBIAVIMAS TARP TĖVŲ IR DARŽELIO

Santykiai su motina, tėvu arba kitais globėjais lieka svarbiausiais santykiais vaikui ir po to kai jis pradėjo lankyti darželį. Darželiai turi palaikyti glaudų bendradarbiavimą su tėvais, kuris pasižymi tarpusavio atvirumu ir pasitikėjimu. Kas dėl bendradarbiavimo su tėvais, tai Norvegijos darželiai tuo skiriasi nuo darželių daugelyje kitų šalių. Darbuotojai ir tėvai turi bendrą atsakomybę už tai, kad, esant poreikiui, kelti įvairius klausimus vieni kitiems, kreipdamasi arba kiekvieną dieną arba pokalbių ir susirinkimų metu. Daugelis darželių naudojami digitalinėmis komunikacijomis (e-mailu, „SPOR“, programėlėmis). Ši komunikacija daugiausia vyksta norvegiškai, todėl reikia būtinau klausti, jeigu kas nors yra neaišku.

Ne mažiau kaip du kartus per metus tėvai yra kviečiami į pokalbius su pedagogine vadove, kuriuo metu yra kalbama apie vaiką ir darželį. Gali būti pakviesti kiti specialistai, jeigu bus apie tai susitarta. Svarbu paprašyti vertėjo, esant poreikiui. Darželis ir pats galės nuspręsti ar yra reikalingas vertėjas tam, kad būtų tinkamai suteikta informacija.

Darželis, beje, kviečia į vieną arba daugiau bendrus tėvų susirinkimus per metus. Yra tikimasi, kad tėvai dalyvaus ir kad susirinkimai bus tėvams ir įdomūs ir malonūs. Yra sveikintina, kad būtų užduodami klausimai, jeigu kas nors domina. Susirinkimai suteikia galimybę susipažinti su kitais tėvais. Daugelis darželių kviečia ir į vėlykinius pusryčius, vasaros šventes ir pan.

Visų vaikų tėvai vadinasi tėvų komitetu. Tėvų komitetas turi prisidėti prie gero bendradarbiavimo su personalu ir, beje, išsirenka FAU (FAU – tėvų darbo komitetas) ir SU (bendradarbiavimo komitetas) atstovus. Tai, kad tėvai turi galimybę prisidėti prie bendrų sprendimų priėmimo darželiuose, irgi skiria Norvegijos darželius nuo kitų šalių darželių.

FAU susideda iš globėjų iš kiekvienos darželio grupės, kurie gali rengti susitikimus, kurių metu vaikai, šeimos ir darbuotojai gali susitikti tam kad pabendrauti ir praleisti laiką kartu, be to tėvų komitetas palaiko bendradarbiavimą su darželiu. SU susideda iš tėvų ir darbuotojų atstovų. Ši grupė nagrinėja klausimus, kurie yra susiję su darželio ugdymo turiniu, bendradarbiavimu su tėvais ir metų planu.

8. BENDRADARBIAVIMAS SU KITOM INSTANCIJOM

Darželiai bendradarbiauja su keliomis specialistų instancijomis, tarp jų PPT (pedagoginė psichologinė tarnyba), šeimos centru ir vaiko teisių apsaugos tarnyba, kad užtikrinti, kad visi vaikai gautų geriausias paslaugas iš darželių, priklausomai nuo jų poreikių. Kai yra priimamas potvarkis suteikti vaikui paslaugas iš šių instancijų, bendradarbiavimas tampa ypatingai svarbiu, bet ir šiaip ir darželis ir tėvai gali pasinaudoti šių specialistų instancijų konsultacijomis.

Jeigu darželiui kelia nerimą situacija dėl vaiko globos namuose, pavyzdžiui, kyla nerimas dėl maisto, sveikatos arba higienos, jis privalo pranešti apie tai vaiko teisių apsaugos tarnybai. Tokiu atveju vaiko teisių apsaugos tarnyba nusprendžia ar yra būtina pradėti tyrimą. Tas pats galioja ir tais atvejais, kai darželis sunerimsta dėl to ar vaikas nepatiria psichologinio arba fizinio smurto arba seksualinio priekabiavimo.

Konstitucijos 104 str. (8 nuoroda) pabrėžia, kad „veikiant arba priimant sprendimus už vaikus, turi būti pagrindinai atsižvelgiama į tai kas yra geriausia vaikui“. Taip pat įstatyme yra sakoma, kad „Valstybės organai turi pritaikyti visas sąlygas vaiko raidos skatinimui, užtikrinant, kad vaikas gautų būtiną materialinį, socialinį ir medicininį saugumą, visų pirma vaiko šeimoje“.

9. PERĖJIMAS PRIE MOKYKLOS

Kai vaikas gauna vietą darželyje, šis pasiūlymas galioja iki pat mokyklos, jeigu tėvai jos neatsisako. Vyriausieji vaikai yra vadinami „pradinukais“. Darželis suteikia šiems vaikams žinias ir kelia jiems iššūkius, kurie deda gerą pagrindą prieš mokyklos pradžią.

Vaikui baigiant lankyti darželį, darželis užpildo perėjimo formą, kuri siunčiama į tą mokyklą, kurią pradės lankyti vaikas. Formoje yra punktai, kuriuos mokyklai reikia žinoti, tam, kad galėtų pritaikyti mokymą geriausiu vaikui būdu. Forma siunčiama į mokyklą su tėvų sutikimu ir joje yra aprašoma vaiko pozicija prieš jo perėjimą iš darželio į mokyklą.

10. DAUGIAU INFORMACIJOS

Daugiau informacijos apie kiekvieną atskirą darželį jūs rasite darželio įstatuose ir planuose. Taip pat galite teirautis darželio darbuotojų šiuo klausimu.

Šiuose puslapiuose galėsite rasti informaciją ir tekstus keliomis kalbomis:

Tema gimtoji kalba: <https://www.morsmal.no/no/>

Daugiakalbė medžiaga: <https://www.morsmal.no/no/tospraklig-materiell>

Vaikai daugiakalbėse šeimose: <https://www.morsmal.no/no/foreldresamarbeid/veiledning-til-foreldre/5135-informasjonsheftet-barn-i-flerspraklige-familier>

Daugiakalbė biblioteka: <https://dfb.nb.no/>

11. NUORODOS

- 1) Vaikų darželio įstatymas (norvegų kalba): <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- 2) Standartinis planas (norvegų kalba): <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>
- 3) Sandefjordo savivaldybė (komuna): Standartas lygiavertėms ir pritaikytoms paslaugoms, teikiamoms darželio (norvegų kalba): <https://www.sandefjord.kommune.no/globalassets/oppvekst-og-kunnskap/ok-dokumenter/barnehagemyndigheten/standard-for-et-likeverdige-og-tilrettelagt-barnehagetilbud-i-sandefjord-kommune.pdf>

- 4) Sandefjordo savivaldybė: Lankymo pradžia ir pripratinimas prie darželio (keliomis kalbomis)
<https://www.sandefjord.kommune.no/Skole-og-barnehage/Barnehage/information-in-other-languages/>
- 5) Visuomenės sveikatos institutas: Kokiais atvejais vaikas turėtų likti namuose? (norvegų kalba):
<https://www.fhi.no/sv/barnehage/nar-ma-barnet-vare-hjemme-fra-barne/#naar-skal-barna-vaere-hjemme-fra-barnehagen>
- 6) Renkite vaiką teisingai esant žiemos šalčiams (keliomis kalbomis):
<https://morsmal.no/no/foreldre-norsk/2382-kle-barna-riktig-i-vinterkulda>
- 7) Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (norvegų kalba)
<https://barneombudet.no/for-voksne/barnekonvensjonen/hele-barnekonvensjonen/>
- 8) Konstitucija: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17-nn> (104 str. apie vaikų gerovę)